

С. А. Крижанівський

Блакитний Василь Михайлович

БЛАКИТНИЙ Василь Михайлович (справж. – Елланський; 31. 12. 1893(12. 01. 1894), с. Козел, нині смт Михайло-Коцюбинське Черніг. р-ну Черніг. обл. – 04. 12. 1925, Харків) – письменник, публіцист, громадсько-політичний діяч. Навч. у Черніг. бурсі (1905–10) та духов. семінарії (1910–14), Київ. комерц. інституті (1914–15). Брав участь у студент. рев. гуртках. Від 1917 – чл. УПСР. Лідер партії «боротьбистів» (1918–20). Партія еволюціонувала вліво, до більшовизму, внаслідок чого більшість членів партії, зокрема й Б., вступила у березні 1920 до КП(б)У. Б. належав до тієї частини лівої укр. інтелігенції, яка вірила в можливість створення нової України на нових соціаліст. засадах і пішла на співробітництво з більшовиками, беручи активну участь у «соціалістичному будівництві». Від 1921 – ред. уряд. г. «Вісті», що виходила українською мовою, та голова Держвидаву України. Був організатором і ред. низки літ.-мист. видань: щотижневого додатка «Література, наука, мистецтво» (від 1925 – «Культура і побут») до г. «Вісті», а також ж. «Шляхи мистецтва», «Всесвіт», «Червоний перець». Організатор і голова спілки пролетар. письменників «Гарт» (1923–25). Вірші писав від 1912. Виступав у пресі як теоретик, публіцист, критик (псевд. В. Блакитний), згодом як поет (псевд. В. Еллан), прозаїк (псевд. А. Ортал), сатирик (псевд. Валер Проноза), пародист (псевд. Маркіз Попелястий). Провідні мотиви лірики – рев. романтика, віра у всесвітню революцію, в можливість вільної України під червоними зорями. У своїй творчості Б. еволюціонував від громад. мотивів у дусі народництва до імпресіонізму. В рад. часи віддавав перевагу сатирі («Радянська гірчиця», Х.; К., 1924; «Державний розум», 1925) та публіцистиці; як публіцист пристрасно обстоював лінію на творення яскраво національної пролетар. укр. культури. В останні роки життя відчув наступ імперських, шовініст. сил більшовизму, що й прискорило його недугу та передчасну смерть.

Б. належала провідна роль у культур. буд-ві України 20-х рр., що дістало назву «доба Відродження», яке незабаром перетворилося на «розстріляне Відродження». Згодом, у 30–50-х рр. ім'я Б. було піддане остракізму, а його твори заборонені. Громад. і творча діяльність Б. потребують об'єктив. крит. оцінки.

Основні твори

Удари молота і серця. 1920; Наші дні. 1925; Твори. Т. 1–2. 1958; Поезії. 1983 (усі – Київ).

Рекомендована література

1. Адельгейм Є. Василь Еллан. К., 1959;
2. Ні слова про спокій (Спогади про Василя Еллана). К., 1965;
3. Барабаш Ю. Червоний одсвіт революції. Про Василя Еллана (Блакитного) // Жовтень. 1966. № 7;
4. Микитенко О. Поет-комунар // Всесвіт. 1984. № 1;
5. Дзюба І. Вогнем гартований хорал // Україна. 1989. № 2;
6. Його ж. Він є у житті України // ГУ. 1997, 23 січ.

Бібліографічний опис:

Блакитний Василь Михайлович / С. А. Крижанівський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-35470>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).